

Itxaro Borda. POEMES ESCOLLITS

Traducció: Pau Joan Hernández

NOSALTRES

Som un accident en una vida aliena,
Un desencert tan gran com innecessari,
Un fanguissar al camp després del xàfec,
Un viarany costerut ple de graveta.

No coneixem el riure, ni ens criden les mirades,
Sense nosaltres el món seria igual:
És debades que ajuntem les mans
Simulant el gest d'una fe fatigada.

Només esperarem la mort,
L'ensulsiada dels anys que es tornen cendra
Per caure entre els altres a la sorra.

I amb el darrer alè del darrer racó del nostre pit
El nostre esperit, alçant-se de la pols,
Oblidarà el pes amarg del record del futur.

1982

MILIA LASTUR REVISITED

I

com podràs trobar l'auxili que demanes
amb crits de cadàver amb la boca cosida?
continuaré estimant-te, Milia, no me n'aniré
anirem a beure plegats aquell vi roig...

amagarem al marge del camí
pomes que haurem robat dels horts més rics.
oblida per favor Milia les velles matances
i la cançó del foc quan arrabassa la vida.

i anirem a la nit després a jeure
a l'herba humida del niu de l'amor
per veure la dansa de set ombres.

on és la llosa? on és la terra freda?
continuaré estimant-te, Milia, sense recança
i l'amor farà dubtós el teu cant fúnebre.

1986

MERGUEZ BLUES

envoltats d'olor de merguez, anàvem a milers
sota la pluja
i jo al bell mig —oh amor, desesperadament cercant-te
on eres,
potser rere la roja bandera humida
del desig revoltat?

amants fidels de la misèria comuna,
imaginàvem la ciutat en flames,
amb fam d'amor, estat de setge, pedres a les mans,
barricades
i jo al bell mig, oh amor, cercant-te desesperadament
sota la pluja.

la il·lusió de la nostra resistència
l'ànsia de justícia
quan tornarem a casa?
i dels ossos capolats ens pujava a la boca
una sola paraula: lluita
i jo al bell mig —oh amor, desesperadament cercant-te
sota la pluja

en els bellíssims maigs dels nostres carrers.

1988

*chove, é o deserto, o lume apagado
que fazer desde maos, cúmplices do sol*

E. de Andrade

Encara vaig a la plaça Du Bellay els diumenges,
no sé per cercar-hi qui, ni què, però
hi vaig, i m'obro pas cegament entre la gent
que m'empeny sense excusar-se; voldria embriagar-me
de nostàlgia amb l'aigua de la font
per esbandir-me el cap dels malsons d'anit
abans que l'alè del dia vingui a assecar-me'l.

cruel, la cançó so far away from me
m'omple els amagatalls de l'esperit de glaç somort
perquè la fi del món no cregui
que mai pugui ser fàcil abastar
la felicitat, trobar rastres d'amors presos
a ple carrer, exhausts i a un pas del plor
gemegant en silenci amb la ranera de la mort.

ja ve l'absència amb les ales esteses
per furgar en la descomposició de la carn viva,
per culpa del juny, i es desperten infants
adormits, i tots ens dissolem en un llarg torrent,
i la mort ens desfà la memòria
que cau esmicolada amb un estrèpit de metall;
els desitjos s'esclafaran contra l'acer del demà, i tanmateix

ens serveixen cors d'álber
en foscos restaurants, un setge de psicòlegs
ens controla l'ànima, ens prohibirien pensar
vora el rierol que passa al costat de casa; en qualsevol cas
ens consideren generadors de riquesa econòmica
i perdem deu punts
si somniem dibuixos d'orenetes al cel.

quan només ens resta un llistat d'humiliacions
per oblidar les mirades més severes,
voldríem plorar en veure marxar els trens
vies enllà, amb estrèpit assedegat
de maternitat, tot preguntant a les flors dels marges
si és possible associar el monstre amb la sang
humida que travessa el garbell de l'esperança,

perquè potser saben per què no creixen roges les roses
a la terra negra de l'amnèsia, per què el sol no s'atura
a reposar els dimecres a les plomes del rossinyol,
per què la fúria no ens torna als llavis
convertida en bell poema,
per què vaguem pel territori del no-res.

quan els estels es gronxen sota el pont de la ignomínia,
puc imaginar les meves mans plenes d'unes altres mans
encara que les mirades vagin fugint en la tarda
obligades a sadollar la gana del voltor
i no et pugui trobar mentre romans
suspès al caire mateix de la memòria
com papallona de colors, ja ocell llunyà.

i si gosés d'allunyar-me de la plaça Du Bellay
més creixeria el desig de convertir-me en pols lleugera,
perquè en la llum pàl·lida de l'alba el vent se m'emportés
fins a l'erm més despullat, on la pregària es fa pregària,
tingueu pietat de nosaltres, per poder escoltar
com embogeixen els camps amb les herbes aromàtiques
acompanyats pel cant del cucut.

1991

UNA TASCA FEIXUGA

Escriure és una tasca feixuga:
cristal·litzar en un instant sonor
fet de paraules
com es dessagna una vida mineral,
fer fèrtil la immensitat de la fatiga
o recordar
la cabina telefònica a la cantonada del carrer.

És una tasca feixuga.

El llenguatge, malauradament massa sovint conjugació
estèril,
és el nostre dolor, l'alè dubtós del nostre amor,
l'esmolada navalla de la llibertat
i ja sabem
que quan anem fixant la paraula en el paper
desendreçadament,
en comptes de canviar el món
som nosaltres
qui ens transmutem cada vegada
sense direcció precisa
fins a esdevenir un forat negre.

Però, ai,
sempre et vull vestida dels desitjos més bells,
feixuga tasca.

1998

La vetlla d'aquell matí que va nevar
jo havia cercat els teus llavis
en la nit i en l'aspror hostil del fred
sense trobar sinó l'entumiment

mort

la vetlla d'aquell matí que va nevar
no m'adonava

mort

que el futur vindrà a estavellar-se contra el mirall
de la nostàlgia

la vetlla d'aquell matí que va nevar
com l'ocell famolenc al caire de la finestra

1991

Quan et sentis la més dissortada
del món
a l'autobús
 et diré que els desitjos que esquincen
 les entranyes
 són cruels,
et diré que l'anhel de llibertat
 viu en cadascú
 al cim de modestes muntanyes
i et diré també
 –mans a les mans–
 que vindran a endolcir els matins
 xàfecs perfumats de nevada,
que un dia durà cap a tu a pas viu
l'escalfor de l'amor.
Quan et sentis la més dissortada
del món
 a l'autobús.

1991

Continues esperant
a les ales de l'hivern,
els somnis esbatanats
en el son càlid de l'aire

collint flors amb un somriure
satisfet al fons del cel
i fins i tot l'oreneta
ve a la vora del bressol

capritx de llunes daurades
i aire rosat a les venes,
que la son t'agafi a coll
i et dugui a cavall dels núvols

nin-non et durà la son
a les portes de la boira
com quan et torni la mare
en un bell dia plujós.

1991

LA PORTA OBERTA EN EL CEL, I AIXÒ

I

Quan ens parlen d'aquest país
ens mostren
l'interior de les esglésies, ple de gom a gom.
les dones a baix
“anyell de déu que lleveu el pecat del món”
i els homes a dalt
“tingueu pietat de nosaltres”
canten, i a cada
“doneu-nos la pau”
als llavis de cadascun
mor un somriure.

II

rèquiem diu el vent.
em desplau la terra
que no brinda
xàfecs traïdors d'estiu;
abraço els àlbers
que potser donaran forma
al meu darrer cruel estatge
rèquiem diu el vent.

III

la rojor de la rosa
és més delicada
de nit que no de dia

la por de la pluja
és més humida
de nit que no de dia

la tremolor de la carn viva
és més punyent
de nit que no de dia

l'alenada de la fúria
és més roent
de dia que no de nit

IV

segons les estadístiques oficials,
al País Basc interior
hi ha més ovelles que habitants
per això
el formatge
és or blanc.

i a mi no m'agrada el formatge.

segons les estadístiques clandestines
al País Basc
hi ha més policies que ovelles
per això
la pau
està assegurada

i a mi no m'agrada la pau.

V

les veus plenes de felicitat tot al voltant
m'arrosseguen
cap a l'erm desolat de la meva solitud

no woman's land gegantí.

VI

a l'altra banda de la frontera
hi ha la marca de la fràgil motivació per viure.
a l'altra banda de la frontera
hi ha el camí de les fermes raons per desesperar.
a l'altra banda de la frontera
hi ha el record del petó que et vaig robar.

a l'altra banda de la frontera
hi és tot
i no hi ha res.

VII

cada nit
somnia
la mateixa ciutat.
cada nit
endolceixo
les afliccions maldestres
arrapada
a la teva ombra
adormida.
cada nit
a les andanes del metro,
com a les velles cançons,
repeteixo
que t'estimo.

i tu
cada nit
em duus a veure
gàbies d'ocells exòtics
posats a vendre
tot dient:
 mira
 com ens hauríem
 de veure.

1986